

Từ thù ghét đến hy vọng: Phúc Trình Điều Tra về nạn thù ghét trong cơn đại dịch COVID-19

Toát Yếu

Tháng Ba 2023

Có thể đọc toàn bộ văn bản phúc trình bằng tiếng Anh ở đây:
bchumanrights.ca/Inquiry-Into-Hate

Trong thời gian có cơn đại dịch COVID-19, chúng ta đã mất đi tính ngây thơ chung. Nay chúng ta biết rằng chúng ta không thể lơ là cộng đồng, việc làm, thói quen sinh hoạt hằng ngày hoặc hệ thống chính trị của mình. Nay chúng ta biết rằng một thứ nhỏ như vi khuẩn có thể tàn phá trên khắp thế giới chỉ trong vài tuần. Và nay chúng ta biết rằng cùng với cuộc khủng hoảng sức khỏe đến mức này, chúng ta sẽ thấy những cuộc khủng hoảng xã hội, chẳng hạn như mức gia tăng thù ghét và bạo động. Chúng ta không thể ngạc nhiên trước mức gia tăng thù ghét trong những cuộc khủng hoảng sau này. Chúng ta phải đương đầu với những gì chúng ta đã trải qua trong cơn đại dịch và hành động ngay bây giờ để ngăn chặn tái diễn. Các đề nghị của chúng tôi đưa ra một con đường hành động.

Tuy thù ghét không phải là vấn đề mới, nhưng cơn đại dịch đánh dấu một thời kỳ tràn ngập sợ hãi, ngờ vực, chia rẽ và thù ghét trong kinh nghiệm chung của chúng ta. Tình trạng này đã thử thách các định chế được lập ra để giữ an toàn cho chúng ta và duy trì pháp quyền và dân chủ. Đó là thời kỳ phơi bày rõ không những chỉ là nạn thù ghét vì lý do chủng tộc hay tôn giáo mà còn là thù ghét những người vô gia cư, phụ nữ, công nhân di cư, giới truyền thông về sức khỏe, các chính trị gia và rất nhiều giới khác. Đó là thời kỳ mà chúng ta chứng kiến cảnh càng ngày càng mất dần tiếng nói của những người bị trở thành mục tiêu thù ghét trên mạng.

Đó cũng là thời kỳ mà chúng ta đã chứng kiến mức độ quan tâm chung đáng kể của tập thể. Mức nhận thức của công chúng về nạn kỳ thị chủng tộc và các tác động thực sự đối với cuộc sống của những người bị phân biệt chủng tộc đã tăng lên đáng kể. Các cộng đồng đã ra mặt thể hiện tình đoàn kết với những người bị ảnh hưởng nhiều nhất và lên tiếng chống lại nạn thù ghét.

Chính trong bối cảnh này mà Ủy Viên Nhân Quyền của B.C. đã khởi xướng cuộc điều tra công cộng này—Điều Tra về nạn thù ghét trong cơn đại dịch COVID-19—để xem xét mức gia tăng những vụ liên quan đến thù ghét được biết đã xảy ra tại British Columbia trong thời gian đại dịch, để tìm hiểu căn nguyên và đưa ra các đề nghị có thể áp dụng. Để thực hiện cuộc Điều Tra, Ủy Viên đã soạn Phạm Vi Tham Chiếu và định nghĩa về “vụ thù ghét”. Ủy Viên và nhân viên đã phát

triển các tiến trình Điều Tra có thể xem xét, giúp mọi người và cộng đồng tham gia rộng rãi, và hiểu biết về tổn thương.

Ủy Viên thu thập dữ kiện và bằng chứng qua:

- 46 buổi điều trần bằng lời từ xa để nghe ý kiến của 100 người, gồm cả 52 tổ chức
- 20 văn bản đóng góp ý kiến
- Một cuộc thăm dò dân ý gồm một số người tiêu biểu cho người dân sinh sống tại British Columbia
- Một cuộc khảo sát ý kiến công cộng để thu thập ý kiến của hơn 2,500 người
- Yêu cầu 46 cơ quan công cung cấp dữ kiện
- Hai lần yêu cầu tất cả các sở cảnh sát thành phố tại B.C. và cảnh sát RCMP tại BC cung cấp dữ kiện
- Các lệnh và yêu cầu bày công ty phương tiện xã hội cung cấp dữ kiện
- Năm phúc trình khảo cứu bên ngoài về các đề tài liên quan đến cuộc Điều Tra này
- Khảo cứu về nhiều địa phận thẩm quyền
- Gặp mặt các bậc Trưởng Thượng Thổ Dân

Qua bằng chứng này, Ủy Viên đã đi đến các kết luận chính yếu sau đây:

- **Những vụ thù ghét đã gia tăng dữ dội trong thời gian đại dịch.** Ủy Viên đã nghe về nạn thù ghét khắp nơi trong B.C. vì lý do chủng tộc, phái tính, khuynh hướng tình dục, tôn giáo và Thổ Dân và nhất là những người mang nhiều sắc thái kết hợp. Riêng nạn thù ghét chống người Á Châu đã gia tăng đến mức nghiêm trọng, cũng như thù ghét và bạo động vì lý do phái tính.

Trong thời gian đại dịch, nhiều người đã trải qua kinh nghiệm bị thù ghét ở nơi công và tư trong cuộc sống hằng ngày của họ. Những nơi này gồm đường phố, công viên, phương tiện chuyên chở công cộng, nhà hàng, cửa tiệm, trường học, các môi trường chăm sóc sức khỏe và ngay tại nhà riêng của họ. Những vụ thù ghét có thể từ lời lẽ và gièm pha mang tính cách thù ghét, vẽ bậy, phá hoại tài sản, sách nhiễu và hành hung thân thể, đe dọa bạo động và có những người bị khạc nhổ hoặc bị ném rác cho đến những vụ hành hung bạo động.

- **Các cộng đồng bên lề xã hội gánh chịu nạn thù ghét nhiều hơn hết** và nhất là những người mang nhiều sắc thái kết hợp. Nạn thù ghét tác hại đến thể xác và tinh thần tức thời và dài hạn, sợ hãi về an toàn và làm cho người ta mất dần ý thức thân thuộc. Nạn này cũng tác hại đến ngôn luận. Thù ghét tích lũy các tác động này.
- **Bạo động vì phái tính đã gia tăng dữ dội trong thời gian đại dịch** trong khi các hệ thống yểm trợ cho nạn nhân-người sống sót phải đóng cửa hoặc giảm thời gian làm việc, khiến nạn nhân-người sống sót bị rủi ro đáng kể. Những mức gia tăng này lẽ ra phải tiên liệu được và giảm thiểu vì các cuộc khủng hoảng ở xã hội trước đây đã gây ra những mức gia tăng tương tự. Ủy Viên thấy ngày càng nhiều bằng chứng có liên quan

giữa bạo động, thù ghét phụ nữ và giết người hàng loạt vì lý do phái tính. Tuy thù ghét vì phái tính thường biểu lộ qua bạo động dựa trên phái tính, loại bạo động đó hiếm khi được xem là thù ghét theo luật hiện hành hoặc nói chung trong xã hội.

- **Thù ghét trên mạng đã gia tăng dữ dội trong thời gian đại dịch.** Ủy Viên thấy rằng nhiều yếu tố đã góp phần vào mức gia tăng thù ghét trên mạng trong thời gian đại dịch, gồm cả thì giờ sinh hoạt trên mạng gia tăng, mức lan tràn dữ dội của tin tức sai lạc, tin giả và các thuyết âm mưu, cách thiết kế phương tiện xã hội và công ty không đủ biện pháp để thi hành các chính sách về lời lẽ mang tính cách thù ghét. Nhiều thuật toán được các công ty phương tiện xã hội sử dụng để đem lại lợi nhuận cũng tạo ra lòng thù ghét bằng cách đưa người xem đến những bài đăng mang tính cách thù ghét. Các chính sách và cách hoạt động của nhiều công ty phương tiện xã hội cho thấy là họ thiếu quyết tâm giải quyết mức gia tăng thù ghét trên các trang của họ. Nhiều công ty không minh bạch về cách nặn thù ghét biểu lộ trên các trang của họ như thế nào hoặc cách họ đối phó với nạn thù ghét, khiến có thể làm cho khó biết rõ phạm vi của vấn đề này và thậm chí còn làm tăng thêm nữa.
- **Thù ghét không phải là mới. Thù ghét có một lịch sử lâu đời tại B.C., bắt nguồn từ quyền lực và kiểm soát và mô hình kỳ thị và đàn áp đã có từ lâu.** Khó tách biệt các điều kiện cụ thể của con đại dịch (gồm cả cô lập, sợ hãi và lo âu, gia tăng thì giờ trên mạng và căng thẳng kinh tế) với tình trạng gia tăng chủ thuyết dân tộc người da trắng vốn đã trở dậy trước khi có đại dịch (nhất là trong bối cảnh các nhà lãnh đạo dân túy nổi lên tại Hoa Kỳ và trên thế giới). Tuy nhiên, kết quả vẫn như nhau—những vụ thù ghét đang gia tăng trên khắp British Columbia.

Tuy thù ghét thường thấy phản ánh qua các hành động của mỗi người, hành động này củng cố các hệ thống đàn áp hiện hữu. Tuy nhiên, không phải hành động kỳ thị và tình trạng bất bình đẳng nào cũng đưa đến lời lẽ thù ghét và bạo động. Về nạn thù ghét trong riêng thời gian đại dịch, kết quả khảo cứu tâm lý cho thấy việc cảm nhận mối đe dọa bệnh tật có thể đã đặc biệt đưa đến tâm lý bài ngoại nặng nề và các hình thức kỳ thị khác.¹ Những con đại dịch trước đó cũng đã gia tăng những vụ thù ghét tương tự. Các yếu tố liên hệ khác góp phần làm tăng thêm thù ghét trong con đại dịch COVID-19 gồm cả những trào lưu năng động toàn cầu và địa phương là đổ lỗi, kêu gọi chống lại những biện pháp sức khỏe công cộng, giữ khoảng cách và cô lập với xã hội, các khó khăn về rượu và sức khỏe tâm thần, thiếu ý thức cộng đồng và thân thuộc, bình thường hóa nạn thù ghét và lan tràn tin tức sai lạc, tin giả và các thuyết âm mưu, cũng như chủ thuyết cực đoan cực hữu và bạo động về ý thức hệ.

¹ Mark Schaller, Damian R. Murray, và Marlise K. Hofer, "The Behavioural Immune System and Pandemic Psychology: The Evolved Psychology of Disease-Avoidance and its Implications for Attitudes, Behaviour, and Public Health during Epidemic Outbreaks," *European Review of Social Psychology*, 2 Tháng Mười Một, 2021, 1–37.

- **Thiếu dữ kiện về những vụ thù ghét xảy ra trong các lãnh vực và môi trường khác nhau trên khắp tỉnh bang làm cản trở hành động.** Ủy Viên đã yêu cầu cung cấp nhiều dữ kiện về thù ghét cho cuộc Điều Tra. Ủy Viên thấy rằng đa số các thực thể công không thu thập dữ kiện về những vụ thù ghét. Ủy Viên cũng nhận thấy là có nhiều vấn đề về phẩm chất dữ kiện hoặc các giới hạn liên quan đến dữ kiện của cảnh sát, công tố và tòa án (kể cả không theo dõi khi nào thù ghét được xem là một yếu tố gia trọng khi tuyên án). Thêm nữa, các công ty phương tiện xã hội đã không thể hoặc không muốn cung cấp cho Ủy Viên dữ kiện trên những trang của họ tại B.C. hoặc Canada trong thời gian đại dịch.
- **Cách đáp ứng pháp lý đối với nạn thù ghét cho đến nay phần lớn không có hiệu quả** để đối phó với vấn đề này (kể cả đáp ứng của luật hình sự, dân sự và hành chánh) vì các khó khăn trình báo (thiếu an toàn trong phản ứng của cảnh sát, của việc phối hợp giữa trình báo cộng đồng và trách nhiệm về kết quả trình báo), một đường lối bảo thủ để đề nghị hoặc theo đuổi biện pháp truy tố của cảnh sát và Công Tố Viên (khiến chỉ có rất ít vụ bị truy tố so với số vụ trình báo về nạn thù ghét tại cộng đồng), khó sử dụng hệ thống công lý dân sự, không biết về các cơ chế giải quyết dân sự và chậm trễ nghiêm trọng tại Tòa Nhân Quyền.
- **Cách đáp ứng của chính quyền đối với nạn thù ghét cho đến nay phần lớn không có hiệu quả** để đối phó với vấn đề này vì thiếu các chính sách liên hệ trong các định chế công, thiếu dữ kiện, thiếu tài trợ các tổ chức cộng đồng đang ở vị thế lý tưởng để đối phó với nạn thù ghét trong các cộng đồng của họ và không áp dụng đường lối dựa vào nhân quyền để quản lý tình trạng khẩn cấp.
- **Cách đáp ứng của cộng đồng có thể có hiệu quả** nếu được tài trợ đúng mức và được trung ương phối hợp. Đặc biệt là các tổ chức cộng đồng tỏ ra có hiệu quả trong việc yểm trợ cho những người bị thù ghét, cũng như cung cấp lối thoát cho những kẻ có hành động thù ghét.

Các Đề Nghị của Ủy Viên

Sau khi duyệt xét biết bao bằng chứng nêu trong phúc trình này thì không thể chối bỏ được là đã đến lúc chúng ta phải giải quyết. Trong xã hội phân cực này, chúng ta phải quả quyết trong tình nhân ái và sáng tạo để có các phản ứng bất bạo động đối với nạn thù ghét. Các đề nghị của Ủy Viên được sắp xếp theo các chủ đề sau đây mà đã tìm ra từ nhiều bằng chứng thu thập trong phúc trình này:

- **Hiểu biết về vấn đề thù ghét và nhìn nhận các mối hại của lòng thù ghét này**
- **An toàn và thân thuộc**
- **Chịu trách nhiệm và sửa chữa các mối hại đã gây ra**

Các chủ đề này cho thấy là giải pháp nằm trong việc hiểu rõ cách đáp ứng của xã hội đối với khủng hoảng đã thiếu những gì. Thí dụ, tình trạng thiếu hiểu biết của xã hội phải được giải quyết qua giáo dục, quyết định không trừng phạt phải được giải quyết qua các cơ chế bắt chịu trách

nhệm mạnh mẽ hơn, và nạn cô lập xã hội phải được giải quyết bằng các chương trình được thiết kế để phát huy tinh thần thuộc và kết nối.

Tuy Ủy Viên nhìn nhận là chính quyền liên bang không thuộc phạm vi trách nhiệm pháp định của bà, bà hy vọng rằng các đề nghị của bà về các công ty phương tiện xã hội sẽ khiến cho quy chế kiểm soát của Chính Quyền Liên Bang biết về các thành phần đương cuộc trên mạng này. Các đề nghị của Ủy Viên được nêu ra dưới đây. Muốn đọc toàn bộ bản văn đề nghị, hãy xem "[Phân tích và đề nghị thay đổi.](#)"

Để đem lại sinh khí cho các thay đổi về chính sách đề nghị dưới đây, Ủy Viên đề nghị là Chính Quyền British Columbia chứng tỏ quyết tâm của họ nhằm giải quyết nạn thù ghét trong các cộng đồng của chúng ta trong những lúc khủng hoảng và xa hơn nữa bằng cách thành lập các định chế sau đây:

- 1 Giám đốc BC Public Service (Dịch Vụ Công BC) nên lập ra một vai trò ở cấp phụ tá thứ trưởng hoặc cao hơn để phối hợp và lãnh đạo nỗ lực ngăn ngừa và đáp ứng đối với nạn thù ghét. Vai trò này nên gồm cả trách nhiệm giám sát việc thực thi các đề nghị trong phúc trình này dành cho chính quyền tỉnh bang và các cơ quan công liên hệ. Điều thiết yếu là trách nhiệm của vai trò này phải bao gồm tất cả mọi khía cạnh thù ghét, gồm cả thù ghét vì lý do phái tính (kể cả danh tính và cách biểu lộ phái tính), chủng tộc, tôn giáo, Thổ Dân, khuynh hướng tình dục, khuyết tật, điều kiện xã hội và các khía cạnh khác.
- 2 Thủ Hiến và Nội Các nên cam kết đưa ra một sách lược và kế hoạch hành động toàn chính quyền để đối phó với nạn thù ghét, dựa vào dữ kiện trong phúc trình này và các đề nghị của Ủy Viên, với những mốc kỳ hạn rõ rệt, các kết quả cụ thể và phúc trình minh bạch. Sách lược và kế hoạch hành động này phải được tài trợ đầy đủ và gồm:
 - a. Thành lập một nhóm cố vấn cộng đồng để yểm trợ việc phát triển kế hoạch có đại diện từ những người đã sống qua kinh nghiệm bị thù ghét.
 - b. Cam kết phát hành dữ kiện đáng tin cậy về những vụ thù ghét, dựa trên những bộ lưu dữ kiện của cảnh sát, phúc trình của phương tiện xã hội và cơ chế trình báo trung ương của cộng đồng.
 - c. Phát hành một phúc trình công hằng năm về mức tiến bộ đạt được theo kế hoạch này, sử dụng các chỉ dấu chính yếu về hiệu năng để đo lường mức thay đổi theo thời gian.
 - d. Đưa ra, cho viện lập pháp cứu xét, một khoản tu chính *Bộ Luật Nhân Quyền của B.C. (s.47.12)* để giao cho Ủy Viên Nhân Quyền trách nhiệm pháp lý giám sát độc lập về việc thực thi sách lược này.

Các đề nghị về vấn đề hiểu biết thù ghét và nhìn nhận các mối hại của nạn này:

- 3 Tất cả chúng ta, là mỗi cá nhân tạo thành các cộng đồng và tỉnh bang chúng ta, đều có bổn phận phải hiểu và đương đầu với nạn thù ghét trong các cộng đồng của chúng ta. Chúng ta không phải là bất lực trước nạn thù ghét. Chúng ta có bổn phận tự giáo dục bản

thân, kể cả duyệt xét phúc trình này chú trọng vào kinh nghiệm của những người đã bị thù ghét. Chúng ta phải thi hành trách nhiệm của mình là đối xử tôn trọng và trọn nhân phẩm với nhau và để thiết lập một ý thức thân thuộc và chấp nhận trong các cộng đồng của chúng ta và các định chế công của chúng ta. Để yểm trợ mục tiêu quan trọng này, BCOHRC sẽ tiếp tục phát triển các đề xướng giáo dục nhằm đối phó với nạn thù ghét.

- 4 Bộ Trưởng Giáo Dục và Giữ Trẻ nên mở rộng thêm nhiều chương trình học chống thù ghét trong suốt hệ thống K-12 để tất cả học sinh phát triển kiến thức, khả năng và thái độ cần thiết hầu nhận định và tranh đấu chống lại nạn thù ghét và cực đoan. Bộ nên:
 - a. Thêm phần giáo dục chống thù ghét trực tiếp vào chương trình học về ít nhất là một “tu tưởng quan trọng” và yểm trợ tư tưởng này qua các môn học cụ thể trong chương trình, nội dung môn học và các tài liệu yểm trợ.
 - b. Thêm phần giáo dục về thù ghét, tin tức sai lạc và tin giả vào Khuôn Khổ Văn Hóa Điện Tử của bộ.
 - c. Thêm lịch sử và những phần đóng góp của Các Bộ Tộc Thổ Dân, người Da Đen và những dân tộc khác bị phân biệt chủng tộc, phụ nữ, giới LGBTQ2SAI+, người khuyết tật và các cộng đồng khác bị gạt ra ngoài lề xã hội vào chương trình học.
- 5 Bộ An Toàn Công Cộng và Cổ Vấn Pháp Lý, được Bộ Trưởng Tư Pháp yểm trợ, nên phát triển, tài trợ đầy đủ và quảng bá một hệ thống trung ương toàn tỉnh bang dưới quyền lãnh đạo dân sự hoặc của cộng đồng để trình báo những vụ thù ghét, và nên được thiết kế để:
 - a. Yểm trợ tâm lý xã hội cho nạn nhân-người sống sót. Để được minh bạch, hệ thống trình báo này phải tài trợ cho một hệ thống bên vực và cổ vấn mạnh mẽ và dễ sử dụng để kết nối ngay người đang trình báo những vụ thù ghét với dịch vụ trợ giúp họ cần, kể cả các biện pháp yểm trợ sức khỏe tâm thần.
 - b. Yểm trợ cho nạn nhân-người sống sót để họ sử dụng hệ thống pháp lý, gồm cả những trường hợp khiếu nại nhân quyền, trình báo cảnh sát và các tiến trình công lý phục hồi.
 - c. Thu thập dữ kiện phân loại đáng tin cậy và dễ sử dụng, phân tích dữ kiện để tìm khuynh hướng và đề nghị cho bộ những bước nên áp dụng để đối phó với những khuynh hướng này.
 - d. Xét đến các nhu cầu của thanh thiếu niên và kinh nghiệm của họ về nạn thù ghét ở trường và các định chế khác thiên về giới trẻ.

Hệ thống trình báo này nên là đa ngữ, dễ sử dụng cho người khuyết tật và sử dụng nhiều cách trình báo như trên mạng và bằng điện thoại, nhắn tin văn bản (text) và email. Các biện pháp yểm trợ qua hệ thống trình báo phải dễ sử dụng cho các cộng đồng đô thị, thôn dã và xa xôi. Các tổ chức dịch vụ tiền phương trong lãnh vực công và tư phải thông tin về cách sử dụng hệ thống trình báo và các biện pháp yểm trợ cho nạn nhân-người sống sót theo những cách dễ nhìn thấy cho tất cả nhân viên và những người được họ phục vụ.

- 6 Tất cả các dịch vụ cảnh sát tại B.C., kể cả những sở cảnh sát thành phố và cảnh sát RCMP (khi hoạt động theo hợp đồng với Tỉnh Bang), nên chuyển các ngân khoản nội bộ để thêm phần huấn luyện bắt buộc cho nhân viên cảnh sát mới và để phát triển nghề nghiệp liên tục về cách đối phó, điều tra và đề nghị truy tố các tội thù ghét. Chương trình huấn luyện nên áp dụng những mốc tiêu chuẩn hóa do Bộ Trưởng An Toàn Công Cộng và Cố Vấn Pháp Lý thành lập và nên nhắm vào việc gia tăng huấn luyện nhân viên cảnh sát không chuyên ngành trong lãnh vực này, kể cả huấn luyện về cách nhận ra những vụ thù ghét và khi nào nên truy tố trường hợp bạo động vì lý do phái tính như là một tội liên quan đến thù ghét.

Các đề nghị xây dựng sự an toàn và tình thân thuộc:

- 7 Bộ Trưởng An Toàn Công Cộng và Cố Vấn Pháp Lý, được Bộ Trưởng Tư Pháp yểm trợ, nên yểm trợ và tài trợ cho cộng đồng phát triển các chương trình phục hồi và hàn gắn để đối phó với nạn thù ghét. Nên phát triển các chương trình công lý phục hồi để ngăn ngừa và giải quyết nạn thù ghét khi đã xảy ra, và phải gồm cả những biện pháp yểm trợ mạnh mẽ sức khỏe tâm thần từ những người có khả năng chuyên môn để đối phó với nạn thù ghét.

Những đường lối công lý phục hồi nên xét đến Các Bộ Tộc Thổ Dân và các truyền thống pháp lý của Thổ Dân. Các tiến trình phục hồi cũng có thể mời các cộng đồng và các nhà lãnh đạo đa tín ngưỡng và đa văn hóa tham gia nếu thích hợp. Các dịch vụ phải dễ sử dụng trong khắp các cộng đồng đô thị, thôn dã và xa xôi. Trước các rủi ro có thể xảy ra cho đường lối phục hồi (như được nêu chi tiết trong phúc trình này), cần phải thường xuyên đánh giá chương trình và phúc trình công cộng về mức độ hiệu quả. Các chương trình nên hướng về cả hai:

- a. Hướng dẫn những người có hành động thù ghét và người có rủi ro phải gánh chịu những hành động thù ghét để tránh xa các chủ thuyết và những nhóm người mang đầy hận thù, chú trọng đến việc xây dựng một ý thức thân thuộc và cộng đồng. Những người trước đây đã từng có hành động thù ghét người khác nên trợ giúp để phát triển các chương trình công lý phục hồi cho những người có hành động thù ghét hoặc có thể có hành động thù ghét, và những chương trình này nên dành cho người đang bị điều tra, truy tố và/hoặc tuyên án về các hình tội liên quan đến thù ghét theo *Bộ Hình Luật* cũng như những người dễ vi phạm.
 - b. Yểm trợ cho nạn nhân-người sống sót của những vụ thù ghét. Các tiến trình công lý phục hồi phải đặt trọng tâm vào quan điểm, nhu cầu và ưng thuận của nạn nhân-người sống sót trong những vụ thù ghét, và cũng nên chú trọng đến tầm quan trọng của việc kết nối với cộng đồng và các biện pháp yểm trợ tại cộng đồng.
- 8 Bộ Trưởng An Toàn Công Cộng và Cố Vấn Pháp Lý nên làm việc với Bộ Quản Trị Tỉnh Trạng Khẩn Cấp và Chuẩn Bị Sẵn Sàng về Khí Hậu để kết hợp một đường lối dựa vào nhân quyền vào các thủ tục đáp ứng khẩn cấp hiện hành. Đặc biệt là:
 - a. Hoạch định khẩn cấp cho những cuộc khủng hoảng lớn phải gồm cả hoạch định để đối phó với mức gia tăng lời lẽ thù ghét và bạo động do thù ghét gây ra, gồm cả

bạo động vì phái tính. Nên đặc biệt chú ý đến vấn đề an toàn của nhân viên tiền phương.

- b. Nên phát triển một sách lược truyền thông cho những lúc khủng hoảng để bảo đảm truyền thông đa ngữ và dễ tiếp nhận, chính xác, dựa vào bằng chứng và minh bạch. Truyền thông phải phát huy việc bao gồm mọi tầng lớp và mạch lạc và nhanh chóng lên án hành động thù ghét dưới mọi hình thức.
 - c. Duy trì một hệ thống rộng rãi gồm các tổ chức cộng đồng được tài trợ đầy đủ để làm việc chống thù ghét, kể cả bạo động vì phái tính. Nên khảo sát các tổ chức cộng đồng yểm trợ cho nạn nhân-người sống sót và tội phạm để đánh giá tác động của biện pháp đáp ứng khẩn cấp của chính quyền trong thời gian có đại dịch để kết hợp kết quả học hỏi vào thể thức đáp ứng khẩn cấp trong tương lai.
 - d. Việc hoạch định khẩn cấp chống bạo động phải gia tăng các dịch vụ dành riêng cho phụ nữ, thanh thiếu niên và những người thuộc mọi phái tính đang tìm chỗ tạm trú an toàn và yểm trợ, chẳng hạn như gia tăng chỗ tạm trú và nhà chuyển tiếp để giữ khoảng cách xã hội và các kế hoạch truyền thông công cộng nhằm bảo đảm cho nạn nhân biết đến đâu để nhờ giúp. Cũng nên cung cấp các biện pháp yểm trợ về sức khỏe tâm thần và nghiện ngập cho những người lạm dụng.
 - e. Nên có nhiều biện pháp yểm trợ sức khỏe tâm thần dễ tiếp nhận để giúp những người có thể cảm thấy lo âu, sợ hãi, bất trắc và cô lập trong những trường hợp khẩn cấp.
- 9** Các trang phương tiện truyền thông xã hội, gồm Google, Meta, Reddit, Rumble, Telegram, TikTok và Twitter, nên:
- a. Bảo đảm họ có các điều khoản dịch vụ nghiêm ngặt và thi hành các điều khoản đó để giải quyết nội dung mang tính cách thù ghét.
 - b. Sửa đổi thuật toán để thuận tiện hơn cho nội dung bớt chia rẽ, kỳ thị và sai lạc hầu giúp độc giả tránh được tin tức có thể mang tính cách thù ghét.
 - c. Ngưng ngay lập tức tình trạng để cho quảng cáo xuất hiện cùng với nội dung mang tính cách thù ghét.
 - d. Mở các cuộc thanh tra độc lập để thẩm định các rủi ro hiện thời khiến tăng thêm thù ghét vì cách thiết kế trang, và soạn các sách lược giảm thiểu các rủi ro hiện thời.
 - e. Cam kết phức trình công cộng nhanh chóng, minh bạch và chính xác về mức độ thường xuyên và bản chất của nội dung thù ghét trên mạng tại B.C. và đáp ứng trên trang gồm cả mức độ kịp thời, hành động áp dụng, và kháng cáo và đảo ngược tình trạng. Các điều kiện về minh bạch cũng nên gồm cả đầy đủ phương tiện để các nhà nghiên cứu độc lập tiếp cận dữ kiện trên các trang và các đáp ứng trên đó, cùng với các điều khoản nhằm bảo đảm việc tiếp cận này không tác hại đến quyền riêng tư của người sử dụng.

Các đề nghị về vấn đề chịu trách nhiệm và sửa chữa:

- 10** Bộ Trưởng Tư Pháp nên áp dụng các biện pháp cải tổ về chỉ thị chính sách của chính phủ để nhấn mạnh đến quyền lợi công cộng khi truy tố các tội thù ghét bằng cách:
 - a. Khuyến khích truy tố rộng rãi hơn những vụ liên quan đến thù ghét. Nên cứu xét các biện pháp công lý phục hồi nếu thích ứng.
 - b. Đưa ra hướng dẫn về khi nào nên coi trường hợp bạo động vì phái tính là tội thù ghét, kể cả khi nào có thể coi trường hợp bạo động vì phái tính là một yếu tố gia trọng liên quan đến thù ghét khi tuyên án.
 - c. Thu thập và phát hành dữ kiện về những vụ thù ghét kể cả số vụ được phê chuẩn truy tố, kết quả truy tố và tuyên án cũng như những vụ liên quan đến thù ghét là yếu tố gia trọng khi tuyên án. Dữ kiện này nên gồm cả dữ kiện nhân khẩu phân loại. Nên phân tích dữ kiện để quyết định có cần cải tổ thêm hay không để cải tiến mức hiệu quả đáp ứng của hệ thống công lý hình sự đối với nạn thù ghét và bảo đảm là những vụ truy tố không gây thêm bất bình đẳng tiềm ẩn.

- 11** Bộ Trưởng An Toàn Công Cộng và Cố Vấn Pháp Lý nên soạn tiêu chuẩn cho cảnh sát khi đáp ứng những vụ thù ghét được trình báo, và phải có:
 - a. Nhấn mạnh đến khi nào nên coi trường hợp bạo động vì phái tính là tội thù ghét, kể cả hướng dẫn về việc thu thập bằng chứng để chứng minh cho những vụ có thể coi trường hợp bạo động vì phái tính là một yếu tố gia trọng liên quan đến thù ghét khi tuyên án.
 - b. Các chỉ dấu về tội thù ghét để trợ giúp các cuộc điều tra và đề nghị truy tố.
 - c. Đòi hỏi tất cả các sở cảnh sát phải bổ nhiệm và huấn luyện ít nhất là một chức vụ hiện hữu làm chuyên viên phụ trách về tội ác vì thù ghét và chuyên viên này có trách nhiệm tham khảo với Biện Lý chuyên môn và cơ quan Tội Ác Vì Thù Ghét BC.
 - d. Chỉ thị cho cảnh sát giới thiệu nạn nhân-người sống sót để được yểm trợ đến hệ thống trình báo toàn tỉnh bang.
 - e. Chỉ dẫn để bảo đảm thu thập dữ kiện và trình báo nhất quán, kể cả định nghĩa đồng nhất về vụ thù ghét/tội ác và đòi hỏi phải ghi lại nhiều động lực thù ghét khi thấy được rõ ràng cũng như dữ kiện nhân khẩu phân loại về nạn nhân và tội phạm.
 - f. Chỉ thị cho cảnh sát khuyến khích mọi người trình báo và điều tra rộng rãi nhiều vụ thù ghét.

Ủy Viên tiên liệu là cảnh sát RCMP sẽ hòa hợp các tiêu chuẩn cảnh sát của họ tại B.C. với tiêu chuẩn cảnh sát của tỉnh bang về vấn đề thù ghét, theo Đoạn 6.5 của Thỏa Thuận Dịch Vụ Cảnh Sát Tỉnh Bang.

12 Bộ Trưởng Tư Pháp nên áp dụng những bước giúp cho Tòa Nhân Quyền BC đáp ứng nhiều hơn về nạn thù ghét, kể cả bằng cách:

- a. Bảo đảm tài trợ đầy đủ cho Tòa này để lập thủ tục thụ lý khiếu nại hiệu quả.
- b. Đưa ra dự thảo luật cho viện lập pháp cứu xét để tu chính s.7 trong *Bộ Luật Nhân Quyền* của B.C. để minh định đoạn này được áp dụng bất luận các ấn phẩm được đăng trên mạng hay in ngoài mạng.
- c. Đưa ra dự thảo luật cho viện lập pháp cứu xét để tu chính s.7, cùng với những đoạn quan trọng khác của Bộ Luật này quy định những lý do kỳ thị bị cấm, để gồm cả điều kiện xã hội là lý do kỳ thị bị cấm cho các mục đích về ấn phẩm mang tính cách thù ghét.

